2022-40-RE

Causa 2022-40-RE

(Hartung c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 291-2022. Recurs d'empara

Aute del 14 de juliol del 2022

BOPA núm. 90, del 27 de juliol del 2022

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 9 de juny del 2022, per la representació processal del Sr. Helmut Hartung, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 28 de març del 2022, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 18 de maig del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a un procés degut i a una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, interpretats a la llum de l'article 3.2 d'aquest mateix text que reconeix els principis de seguretat jurídica i d'interdicció de l'arbitrarietat, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i que reposi el recurrent en la plenitud dels seus drets, i que, per tant, no es doni lloc a l'arxivament de la causa;

Vista la Constitució, especialment els articles 3.2, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El Sr. Helmut Hartung va presentar una querella criminal contra el Sr. Miguel Luís Palomo Palau per considerar que havia realitzat un peritatge que mancava substancialment a la veritat o amb menyspreu temerari a la mateixa veritat dins d'un procediment executori en què s'havia de determinar el valor d'un terreny i del xalet bastit sobre el mateix.

1.2. El 28 de març del 2022, la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual decidia arxivar la causa.

1.3. La representació processal del Sr. Helmut Hartung va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 18 de maig del 2022, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què desestimava aquest recurs i confirmava la decisió de la Batllia.

1.4. El 9 de juny del 2022, la representació processal del Sr. Helmut Hartung va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 28 de març del 2022, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 18 de maig del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a un procés degut i a una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, interpretats a la llum de l'article 3.2 d'aquest mateix text que reconeix els principis de seguretat jurídica i d'interdicció de l'arbitrarietat.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent manifesta que la qüestió central del recurs rau en l'estimació del valor de la construcció de 300 €/m^2 efectuada pel perit querellat.

- Exposa que aquesta valoració està basada en una mentida, sobretot si es compara amb altres peritatges, valoració que només pot haver-se fet de manera conscient i de mala fe, ja sigui per iniciativa pròpia o per influència externa, amb l'objectiu de perjudicar-lo com a propietari.

- Exposa de manera detallada quins haurien de ser els elements a tenir en compte per calcular el preu del m^2 (valor mitjà, cost de construcció, cost d'urbanització, cost del projecte de l'edifici, les taxes, les vistes espectaculars, profunds murs de contenció, la qualitat sísmica de l'edifici, etc.).

- Pel que fa a l'acord, que segons l'informe del querellat, existiria entre aquest darrer i l'arquitecte, discrepa de la interpretació efectuada pel Tribunal de Corts i li retreu no haver recercat la veritat sobre la realitat d'aquest acord, ja que tot i que en un correu electrònic l'arquitecte nega haver esmentat el preu indicat pel perit, no confirma haver-li donat la seva opinió.

- Per tant, els autes impugnats estan mancats de lògica, perquè no donen importància a l'entesa entre ambdós professionals per efectuar una valoració tan baixa que costa de creure.

- Afegeix que no pot aportar la prova dels motius del perit per efectuar aquesta valoració, però la valoració és tan baixa que, segons el seu parer, no cal aportar cap més prova.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades i que el reposi en la plenitud dels seus drets, i que, per tant, no es doni lloc a l'arxivament de la causa.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- En primer lloc, el Tribunal de Corts destaca que el delicte denunciat exigeix, d'una banda, un mancament substancial a la veritat en el marc d'un procediment judicial, i, d'altra banda, l'element subjectiu del dol.

- En aquest cas, considera que no s'acredita el mancament substancial a la veritat, ja que la valoració per metre quadrat i la necessitat o no de minorar el preu amb el valor de la demolició de la construcció existent, depèn únicament de la normativa urbanística aplicada, i, per tant, no es tracta d'un mancament a la veritat, sinó del resultat de la metodologia implementada, la qual és plenament pertinent per a l'exercici professional de la perícia encomanada.

- En segon lloc, pel que fa a l'al·legació del querellant d'acord amb la qual denuncia una entesa entre el perit querellat i l'arquitecte, que es desprendria d'una frase continguda en el peritatge, el Tribunal de Corts no fa la mateixa interpretació que aquella efectuada pel recurrent.

Precisa que el contacte entre ambdós va existir, però que estiguessin d'acord o no en la valoració del preu no es desprèn del contingut de l'informe, afegint que, encara que fos el cas, aquesta circumstància no seria un mancament "*substancial*", ja que l'opinió de l'arquitecte respecte del preu de valoració del metre quadrat és irrellevant.

- També declara que l'element subjectiu no ha estat ni tan sols evocat, ja que pel que fa al relat dels fets no es desprèn l'existència de cap il·lícit penal.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La Llei qualificada del 22 d'abril de 1999 va modificar la Llei qualificada del Tribunal Constitucional dels 2 i 3 de setembre de 1993, eixamplant l'àmbit de la legitimació activa per interposar recurs d'empara. I des d'una perspectiva complementària, en el joc d'equilibri de balances que és propi de la justícia constitucional, va afegir a l'article 37.2 una nova causa d'inadmissió a tràmit de la demanda consistent en la "*falta manifesta de contingut constitucional*". Aquesta exigència implica que s'acompleixi estrictament el cànon de constitucionalitat, és a dir, que el recurs acrediti que s'ha produït una infracció o una vulneració d'un dret fonamental o d'una llibertat fonamental. No es pot aprofitar, doncs, el recurs d'empara per tornar a debatre el fons de l'assumpte, ja que el Tribunal Constitucional no és l'última instància de la jurisdicció ordinària, ni un tribunal de cassació, ni un tribunal suprem.

3.2. En aquest sentit, cal reconèixer que des d'un punt de vista formal el recurs d'empara compleix totes les exigències legals referents a la identificació del demandant, la seva legitimació activa, la seva postulació i els requisits legals de temps hàbil i de forma legal. La recurribilitat de les resolucions és també manifesta a l'empara de l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, ja que el recurs d'empara es dirigeix directament contra un aute ferm i definitiu del 18 de maig del 2022, dictat pel Tribunal de Corts, que en aquests casos s'assimila al Tribunal Superior de Justícia com ha declarat aquest Tribunal en diverses resolucions, la primera de les quals va ser l'aute del 8 d'abril del 2019, recaigut en la causa 2019-19-RE. Des d'aquest punt de vista, el recurs d'empara podria ser admès a tràmit.

3.3. Això no obstant, és constant i reiterada la jurisprudència d'aquest Tribunal en el sentit que, ja en la fase d'admissió a tràmit, s'ha de considerar si la infracció denunciada presenta una "*falta manifesta de contingut constitucional de la infracció denunciada*" ja que, en aquest cas i per aplicació

de l'article 37.2 esmentat, procedirà la inadmissibilitat de la demanda.

3.4. La part recurrent argumenta sobre aquest punt en l'apartat que titula "*Consideracions*". Efectua una crítica del text del peritatge. Substancialment, ataca el contingut del peritatge efectuat per la part querellada i insisteix en el fet que els tribunals que han intervingut en les actuacions han valorat l'existència d'un acord entre el perit i l'arquitecte de l'obra, però que estimen que no es va produir i que resultaria irrellevant. I d'aquí el recurrent extreu la conclusió que els autes recorreguts no tenen la lògica exigible.

3.5. Com ha declarat nombroses vegades aquest Tribunal Constitucional, el dret a la jurisdicció es manifesta fonamentalment en el dret d'accés, en el dret al procés degut i en el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret. En el cas que ens ocupa, el batlle instructor va admetre a tràmit la querella (aute de l'11 de novembre del 2019, al qual s'al·ludeix en el resultant primer de l'aute del 28 de març del 2022, objecte mediat d'aquest recurs); la va tramitar segons el procediment degut, prenent declaració al querellat i donant trasllat al Ministeri Fiscal, el qual va informar en el sentit que procedia l'arxivament de les diligències, perquè els fets no revestien caràcter penal. Per a la Batllia, el debat s'hauria de plantejar davant l'ordre jurisdiccional civil i no en l'esfera de la jurisdicció penal.

3.6. Finalment, queda per considerar si les decisions de la Batllia i del Tribunal de Corts estan degudament fonamentades en Dret. La conclusió ha de ser necessàriament positiva. És cert que cap d'elles tracten amb profunditat els temes concrets que denuncia el recurrent -valor antisísmic de la construcció, acord entre el perit i l'arquitecte. No obstant això, aquest Tribunal té declarat que una fonamentació global de la decisió és admissible sempre que aquest fet no comporti un perjudici real per a l'interessat, que no dificulti el dret a la defensa i que no dugui a conclusions il·lògiques, arbitràries o absurdes. I això és especialment així en un cas com aquest, en què no es discutia el major o menor rigor en el peritatge, sinó si aquest era constitutiu, o no, de delicte. El Tribunal de Corts raona encara més amplament aquesta qüestió assenyalant que l'article 419 del Codi penal exigeix la concurrència d'un element objectiu -mancament substancial a la veritat- i l'element subjectiu del dol, extrem aquest que, com exposa el Tribunal de Corts, no solament no ha estat acreditat, sinó que ni tan sols ha estat evocat.

3.7. L'article 39 del Codi de procediment penal estableix que presentada una querella, *a limine litis* o després dels actes d'investigació que estimi adients, l'òrgan judicial competent "*l'admet o la rebutja segons els fets puguin ser o no constitutius de delicte*", és a dir, que ha d'efectuar un judici preliminar sobre si els fets relatats a la querella, de ser certs, serien constitutius de delicte. La investigació judicial, en el seu cas, haurà de comprovar si efectivament els fets son o no son certs. Però si els fets, encara que fossin certs, no son constitutius de delicte, haurà de rebutjar la querella. El dret a la jurisdicció, que és un dret fonamental "*de prestació*" en la forma que estableix la seva "*configuració legal*" integra aquest judici preliminar, sotmès -com ho ha estat en aquest cas- als recursos ordinaris, però no dona lloc a que el procediment hagi de recórrer un determinat camí i, molt menys, s'ha de confondre amb el dret a obtenir una resolució favorable. Per consegüent, no es pot considerar que s'hagi vist vulnerat el dret fonamental a la jurisdicció que correspon al recurrent i, per tant, resulta procedent declarar que el seu recurs d'empara presenta una falta manifesta de contingut constitucional i que, per tant, no pot ser admès a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2022-40-RE interposat per la representació processal del Sr. Helmut Hartung contra l'aute del 28 de març del 2022, dictat per la Secció d'Instrucció 2 de la Batllia, i, contra l'aute del 18 de maig del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2022.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat